

POROZUMIENIE DLA MLECZARSTWA

KRAJOWE
STOWARZYSZENIE
MLECZARZY

K25H/219/2024

Warszawa, 21 listopada 2024r.

Pan Przewodniczący Mirosław Maliszewski
Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Dotyczy: rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o Funduszu Ochrony Rolnictwa oraz niektórych innych ustaw
(druk sejmowy nr 842)

w związku ze skierowaniem rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o Funduszu Ochrony Rolnictwa oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 842) do kierowanej przez Pana Przewodniczącego Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, działając w imieniu organizacji działających w sektorze produkcji i przetwórstwa mleka w ramach Porozumienia dla mleczarstwa, niniejszym przedstawiam stanowisko branży mleczarskiej w przedmiotowej sprawie.

Mimo, że idea ochrony dostawców produktów rolnych przed niezawinioną utratą dochodów jest nam bliska, to zgodnie z dotychczas prezentowanymi stanowiskami uznajemy za niecelowe dalsze funkcjonowanie „Funduszu Ochrony Rolnictwa”. Jak niejednokrotnie podkreślaliśmy nasze zastrzeżenie budzi fakt przymusowego odbierania środków zarobionych przez rolników (i to za pośrednictwem podmiotów skupujących) i przekazywania ich na Fundusz, z którego wpłacający rolnicy być może nigdy nie będą korzystać. Takie rozwiązanie nosi znamiona podatku, co już samo w sobie budzi zastrzeżenia natury prawnej, co do formy jego wprowadzenia. Co równie istotne, takie rozwiązanie de facto oznacza obciążenie rolników kosztami cudzych, nieudolnych, albo nierzadko celowych i patologicznych działań.

W zamian proponujemy podjęcie prac na ustawą wprowadzającą dobrowolne ubezpieczenie dla producentów rolnych od skutków niewypłacalności podmiotów skupujących płody rolne. Polisy tego typu mogłyby być obsługiwane np. przez Bank Gospodarstwa Krajowego lub inną państwową instytucję finansową, a ich dobrowolność pozwoliłaby precyzyjnie określić zainteresowanie rolników zabezpieczeniem przed tego typu problemami – bez zmuszania kogokolwiek do ponoszenia kosztów cudzej nieudolności lub niegospodarności. Jednocześnie pozwoliłoby to na zdjęcie obowiązków administracyjnych z podmiotów skupujących, wynikających z aktualnej treści ustawy z dnia 9 maja 2023r. o Funduszu Ochrony Rolnictwa

Jednakże biorąc pod uwagę dotychczasowe stanowisko Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie likwidacji Funduszu, w celu poprawy funkcjonowania dotychczasowych rozwiązań, postulujemy cztery zmiany w zasadach jego działania, tym bardziej, że toczące się prace nad nowelizacją ustawy są doskonałą okazją do wprowadzenia niniejszych zmian.

Postulat nr 1: wykreślenie branży mleczarskiej z zakresu podmiotowego ustawy lub rozdzielenie Funduszu Ochrony Rolnictwa na poszczególne branże:

Postulujemy wprowadzenie zmiany do ustawy z dnia 9 maja 2023r. o Funduszu Ochrony Rolnictwa polegającej na:

- a) zmianie treści Art. 3 ust. 1 ustawy na następującą:

Art. 3. 1. Wpłaty na Fundusz są naliczane w wysokości 0,125% wartości produktów rolnych bez podatku od towarów i usług określonych w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zwanych dalej „produktami rolnymi”, nabytych od producentów rolnych w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2023 r. poz. 885), zwanych dalej „producentami rolnymi”, i wpłacane na Fundusz przez podmioty prowadzące skup, przechowywanie, obróbkę lub przetwórstwo produktów rolnych, zwane dalej „podmiotami skupującymi”, z wyłączeniem podmiotów znajdujących się w rejestrze pierwszych podmiotów skupujących mleko prowadzonym przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

Przedstawiciele branży mleczarskiej (zarówno gospodarstw rolnych zajmujących się produkcją mleka, jak i zakładów zajmujących się jego przetwórstwem) wielokrotnie zgodnie opowiadali się za likwidacją Funduszu lub rozbiciem go na poszczególne branże. Jednocześnie podkreślamy, że rekomendowanym przez nas rozwiązaniem jest całkowite wyłączenie branży mlecznej z zakresu przedmiotowego Ustawy. Do takiego postulatu przychylają się wszystkie organizacje mleczarskie w Polsce, zgodnie oceniając, że opłaty na Fundusz generują koszty, niewspółmierne do ryzyka, które ma mitygować Fundusz, przy jednocześnie znikomym prawdopodobieństwie wykorzystania środków Funduszu przez gospodarstwa mleczne.

alternatywnie:

- b) rozdzieleniu wpłat na i wypłat z Funduszu na poszczególne branże wzorem rozwiązań funkcjonujących w zakresie Funduszy Promocji Produktów Rolno-Spożywczych.

Zgodnie z aktualnym brzmieniem ustawy, wszystkie branże dokonują wpłat na rzecz jednego funduszu. Oznacza to, że np. producenci mleka będą finansować ewentualne straty poniesione przez dostawców innych surowców rolno-spożywczych. Biorąc pod uwagę rozmiary produkcji w poszczególnych branżach dostrzegamy istotne różnice pomiędzy wysokością wpłat, których dokonują poszczególne sektory, przy jednoczesnym różnym ryzyku wystąpienia niewypłacalności podmiotów skupujących w zależności od rynku, na którym działają. W naszej opinii branża mleczarska ponosiłaby koszty niewspółmierne do korzyści płynących z istnienia takiego funduszu – co nie jest sprawiedliwym rozwiązaniem.

Postulat nr 2: doprecyzowanie definicji producentów rolnych od których nabywane są produkty rolne od wartości których naliczane są wpłaty na Fundusz Ochrony Rolnictwa:

Zgodnie z interpretacją aktualnie obowiązujących przepisów dostępną na stronie internetowej Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa pod adresem: <https://www.gov.pl/web/kowr/najczesciej-zadawane-pytania4>, działające na terytorium RP podmioty skupujące produkty rolne są zobowiązane dokonywać wpłat na Fundusz również w przypadku zakupu produktów rolnych pochodzących z gospodarstw zlokalizowanych na terenie Unii Europejskiej, a nie tylko Polski. W konsekwencji, zgodnie aktualną interpretacją definicji

producenta rolnego, zagraniczne gospodarstwa rolne współpracujące z polskimi podmiotami skupującymi również mają prawo do rekompensat z Funduszu. Pozwalamy sobie wyrazić wątpliwość, czy celem prawodawcy było stworzenie „mechanizmu ubezpieczeniowego” dla gospodarstw z całej Unii Europejskiej. Jednocześnie zwracamy uwagę, na fakt, że zagraniczne podmioty skupujące, które współpracują z polskimi gospodarstwami rolnymi, ale nie składają deklaracji podatkowych w Polsce, nie są objęte obowiązkami wynikającymi z ustawy o Funduszu Ochrony Rolnictwa. Ma to wpływ na konkurencyjność polskich podmiotów skupujących.

W związku z tym postulujemy zmianę definicji producenta rolnego w taki sposób, by obejmowała ona jedynie gospodarstwa rolne zlokalizowane na terenie Polski.

Postulat nr 3: zmiana sposobu naliczania wpłat:

Postulujemy by zmianie uległ sposób naliczania należnych wpłat na Fundusz. Zgodnie z aktualnym brzmieniem przepisów (Art. 3.1) „Wartość produktów rolnych bez podatku od towarów i usług nabytych od producenta rolnego jest ustalana na pod-stawie faktur VAT i faktur VAT RR uwzględnianych w deklaracjach podatkowych, o których mowa w art. 99 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług.” Deklaracje te obejmują jednak również transakcje zagraniczne (wspominane wyżej zakupy produktów rolnych od zagranicznych producentów rolnych). W celu uniknięcia naliczania wpłat od takich transakcji należy zmienić sposób ich naliczania. Dlatego postulujemy wprowadzenie zmiany do ustawy z dnia 9 maja 2023r. o Funduszu Ochrony Rolnictwa polegającej na zwolnieniu z opłat na Fundusz wewnątrzspółnotowego nabycia towarów, wzorem rozwiązań funkcjonujących w zakresie Funduszy Promocji Produktów Rolno-Spożywczych. Jednocześnie tak jak w przypadku Funduszy Promocji podstawą naliczenia opłat nie powinny być deklaracje podatkowe, a pisemne oświadczenie podmiotów skupujących.

Postulat nr 4: zmiana stawki opłat na Fundusz:

W pierwotnej wersji projektu ustawy (pismo kierujące projekt do konsultacji publicznych z 2 sierpnia 2024r.) w Art. 1. przewidziano obniżenie dotychczasowej stawki opłaty na Fundusz w wysokości 0,125% wartości dostarczanych towarów, do 0,07% ich wartości. Była to zmiana korzystna dla branży mleczarskiej, która ze względu na rynkową wartość skupowanego surowca jest jednym z głównych wpłacających na Fundusz Ochrony Rolnictwa, przy jednocześnie niskim prawdopodobieństwie ubiegania się o rekompensaty przez gospodarstwa mleczarskie z tytułu potencjalnej niewypłacalności podmiotów skupujących. W kolejnej wersji projektu zmiany ustawy zaproponowano zmniejszenie stawki do poziomu 0,1%, by w aktualnej wersji zrezygnować całkowicie ze zmiany stawki.

Postulujemy przywrócenie pierwotnie planowanej stawki opłat na Fundusz w wysokości 0,07% wartości netto skupowanych produktów rolnych. Branża mleczarska jest obciążona wieloma kosztami, należy do branż energochłonnych i logistycznie wymagających w porównaniu np. do branż zajmujących się produkcją roślinną. Każdy dodatkowy koszt odbija się negatywnie na cenach płaconych dostawcom lub na cenach produkcji gotowej. Żadne z tych zjawisk nie jest pożądane z punktu widzenia samych gospodarstw rolnych, przetwórców mleka, jak i konsumentów. Warto zauważyć, że ze względu na strukturę właścicielską (większość zakładów przetwórstwa mleka w Polsce, działa w formie spółdzielczej), branża mleczarska jest w dużo mniejszym stopniu narażona na ryzyko niewypłacalności, w porównaniu do innych rodzajów produkcji, gdyż dostawcy mleka będący de facto właścicielami zakładów przetwórczych mają możliwość monitorowania na bieżąco sytuacji finansowej podmiotów, do których dostarczają mleko. Dlatego stawka wpłat na Fundusz, z punktu widzenia reprezentowanej przez nas branży powinna być jak najniższa. Pozwalamy sobie zwrócić uwagę na fakt, że podczas konferencji uzgodnieniowej, która odbyła się 20 sierpnia 2024r. w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi przedstawiciele organizacji związanych z produkcją zwierzęcą (która nie jest sezonowa i jest prowadzona przez cały rok) zgodnie opowiedzieli się za likwidacją Funduszu, gdyż nie dostrzegają korzyści płynących z tego rozwiązania. Dlatego obniżka opłat na Fundusz, mimo że nie jest realizacją najważniejszego postulatu branży mleczarskiej, stanowi alternatywę wobec jego likwidacji.

Wyrażam nadzieję, że powyższe postulaty znajdą poparcie członków kierowanej przez Pana Przewodniczącego Komisji i zostaną uwzględnione w toku dalszych prac nad nowelizacją ustawy o Funduszu Ochrony Rolnictwa.

PRZEWODNICZĄCY
mgr inż. Arkadiusz Pisarek